

ÚSTAVY ČESKOSLOVENSKA A POLSKA
PO PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLCE
(PODOBNOSTI A ROZDÍLY VE ZPŮSOBU
ROZHODOVÁNÍ A ZÁKLADNÍ VÝSTAVBĚ
SYSTÉMU)
LODŽ 1998

KRZYSZTOV SKOTNICKI

1. Jedním z důsledků I. světové války byla nová podoba politické mapy Evropy. Pád tří velmocí – Ruska, Rakousko-Uherska a Německa – totiž vytvořil možnost znovuzrození státnosti pro země, které dříve ztratily svou nezávislost, jakož i vybudování státnosti pro národy, které ji v minulosti neměly. K těmto státům patřily m.j. Československá republika a Rzeczpospolita Polska.

Vzhledem k příslušnosti Čechů, Slováků a Poláků ke skupině Západních Slovanů, k bezprostřednímu sousedství, jakož i částečně společným anebo alespoň velmi blízkým způsobům chování je těžké se divit zájmu o současně probíhající budování jejich státnosti.

Tento zájem je o to větší, že oba státy byly vícenárodnostní a na jejich územích působily ve chvíli jejich vytváření různé právní a administrativní systémy, v Československu rakouský a uherský, v Polsku rakouský, německý a ruský. Zcela přirozeným jevem je také chuť poznávat společensko – politické a společensko – hospodářské zřízení společenství žijících přímo za jejich hranicemi. Vede to však současně ke srovnávání procedur, jimiž se spěje k celkové úpravě zřízení v ústavách, přijatých modelů vlád nebo jednotlivých institucí.

Československá republika, jak známo, vyhlásila formálně deklaraci nezávislosti dne 28. října 1918.^{1/} Za den znovuzrození Polska se pokládá úmluva z 11. listopadu 1918, což jest spojeno s odevzdáním vojenské vlády J. Pilsudskému.

2. Jako v každém vznikajícím nebo obnovujícím se státě, vznikalo výsledné vymezení státního zřízení v přechodném období, po němž přichází schválení trvalé ústavy a její uvedení v život.

V Československu to bylo zahájeno v den vyhlášení nezávislosti (28. října 1918) dekretem Národního výboru, který měl moc zákona.^{2/}

^{1/} V Paříži již dříve existovala 14. září 1918 vytvořená Prozatímní vláda, jejímuž vzniku předcházely konzultace různých politických sil jak českých, tak i slovenských a především na území Spojených států uskutečněné podepsání dvou úmluv (tzv. clevelandské z 15. října 1915 a t.zv. pittsburské z 30. května 1918). Při tom není bez významu to, že v okamžiku vyhlášení nezávislosti byla tato vláda již uznána spojeneckými vládami. Srov. K. Niepokoyczycki, *Słowacy i Czesi, zarys stosunków*, Varšava 1937, s. 18 a s. 22–23.

^{2/} Tento akt se v literatuře nazývá „pranormou zakládající nový stát“. Srov. M. Starzewski, *Konstytucja Republiki Czechoslowackiej*, Krakov 1926, s. 13.

Tento akt zřizoval tři nejvyšší orgány státu: jednokomorové Národní shromáždění a dále jím voleného prezidenta a vládu. Národní shromáždění tvořili poslanci zvolení do Říšské rady v r. 1911, potom bylo Slovákům vyhrazeno (po první novelizaci z 11. března 1919) 40 míst. Druhá novelizace této ústavy z 23. května 1919 posílila právní postavení hlavy státu tím, že utvářela mezi třemi orgány státu vztahy typické pro systémy vlád parlamentněkabinetních, prezident získal m.j. oprávnění jmenovat a odvolávat vládu a její jednotlivé členy, jakož i účastnit se schůzí vlády a předsedat jim.^{3/}

V Polsku se za první pokus o definici jejího nezávislého zřízení uznává dekret obsažený v prohlášení lubelské vlády ze 7. listopadu 1918 vytvořené levicovými stranami, směřujícími k získání samostatnosti.^{4/} Zakrátko moc převzal J. Pilsudski. Na základě jím samotným vydaného dekretu z 22. listopadu 1918 „o nejvyšší reprezentativní moci v Polské republice“ se stal Prozatímní hlavou státu. Dekretem rovněž vytvářel právo a zároveň jmenoval jemu odpovědnou vládu. Tento stav ale trval jenom krátce. Dne 28. listopadu 1918 byl vydán dekret o „organizování voleb a o volbách do Ústavodárného sněmu“^{5/} a 26. ledna 1919 se volby uskutečnily.^{6/} Dne 10. února 1919 v době prvního zasedání Ústavodárného sněmu odevzdal J. Pilsudski moc Ústavodárnému sněmu. Nato pak 20. února roku 1919 sněm přijal usnesení „o pověření Józefa Pilsudského dalším výkonem funkce hlavy státu“.^{7/} Řešení tohoto aktu byla úplným protikladem dřívějšího modelu, tím že zřizovala systém parlamentních vlád v krajní formě. Veškerou moc ve státě převzal Ústavodárný sněm, kterému byla politicky odpovědnou vláda i hlava státu.^{8/}

3. Bezprostředně po svém ustavení přistoupily parlamenty v obou státech k práci na trvalých ústavách a vytvořily k tomuto účelu speciální ústavní komise.^{9/} Průběh prací na základních zákonech byl ale zcela rozdílný.

V Československu se práce na ústavě od samého počátku soustředily okolo projektu vypracovaného vládou.^{10/} Umožnilo se tím rychle přijetí kompromisu a jed-

^{3/} Srov. A. Gerloch, J. Hřebejk, V. Zoubek, *Ústavní systém České republiky. Základy českého ústavního práva*. Praha 1996, s. 18–19.

^{4/} Krátká existence této vlády způsobila, že v praxi vlastně nevstoupila v život, nicméně vykonala významný vliv na další utváření polské státnosti.

^{5/} Tento dekret ustanovoval volební právo s pěti znaky, s aktivním a pasivním volebním právem mužů a žen dosáhnuvších věku 21 let.

^{6/} Na některých územích se, hlavně s ohledem na probíhající boje, volby konaly později nebo se nekonaly vůbec.

^{7/} Předpokládalo se, že tento akt bude platit po velmi krátkou dobu, do doby schválení Malé ústavy (odtud jeho forma usnesení a nikoli zákona), ale v praxi se stal základem fungování nejvyšších orgánů státní moci v Polsku až do konce roku 1922. Srov. S. Krukowski, *Mała Konstytucja z 1919 r.*, (v:) *Konstytucje Polski. Studia monograficzne z dziejów polskiego konstytucjonalizmu*, svazek 2, sborník pod redakcí M. Kallase, Varšava 1990, s. 12–13.

^{8/} Na přijetí takového modelu působila do značné míry nechuť značného počtu poslanců k osobě J. Pilsudského. V praxi ale byla moc hlavy státu větší, protože stát se nacházel téměř po celou dobu ve válečném stavu a pak byl z titulu funkce vrchním velitelem. Srov. tamtéž, s. 14.

^{9/} V Československu ji tvořili poslanci v počtu 18, v Polsku jich bylo zpočátku 30 a od července 1919 31.

^{10/} V pozdějších letech byla dokonce vznášena námitka, že ústava se psala v místnostech Ministerstva zahraničních věcí opírajíc se o demokratické vzory Francie III. republiky, Spojených států, Výmarské ústavy a řešení Rakouska a Uher, ale bez přihlížení k veřejnému mínění doma. Srov. W. Sokolewicz, *Ewolucja ustroju konstytucyjnego Czechosłowacji*, „*Studia Prawnicze*“ 1967, sv. 16, s. 77; M. Kruk, *Wstęp (v:) Konstytucja Republiki Czeskiej*, Varšava 1994, s. 10.

nomyslné schválení Ústavní listiny Republiky Československé Národním shromážděním dne 29. února 1920.^{11/} V literatuře se říká, že „termín ústavní listina se může pokládat za totožný s termínem ústava“, což vyplývá z obsahu tohoto aktu.^{12/}

V Polsku byly práce na ústavě zahájeny doopravdy již v roce 1917, což ale nepřispělo k jejich rychlému dokončení. Dokonce vznikl konflikt mezi vládou a Ústavodárným sněmem o právo vypracovat projekt ústavy, což vyvolalo vznik mnoha projektů pocházejících od vlády, nejsilnějších politických stran, jakož i od soukromých osob.^{13/}

K nejspornějším problémům patřily záležitosti struktury parlamentu, pravomocí prezidenta a také vztahu k vlastnictví, národnostních menšin a církve. Práce na ústavě proto trvaly přes dva roky.^{14/} Ústava byla schválena 17. března 1921 hlasováním en bloc ohromnou většinou hlasů jakožto výraz kompromisu mezi levicovými a pravicovými stranami, které nebyly sto prosadit svoje koncepce týkající se zřízení.^{15/}

4. V analyzovaných úpravách vzbuzuje především pozornost různý přístup k uvedení ústavy v život.

V Československu tyto otázky upravuje zákon z 29. února 1920, „kterým se uvozuje ústavní listina Československé republiky“ zaujímající místo mezi „Preambulí“ a textem „Ústavní listiny“. Je to originální řešení zasluhující si určité brání zřetele v teoretických řešeních věnovaných této problematice, zvláště že v Ústavní listině se nacházejí odkazy na tento zákon (§ 3, § 46).^{16/} Současně zahrnuje ale úpravy, které by měly být spíše umístěny v Ústavní listině (čl. II. a III. týkající se ústavního soudu).

V Polsku byl za tím účelem ihned schválen podobný „přechodný zákon z 18. května 1921 k Ústavnímu zákonu ze dne 17. března 1921 ve věci přechodné organizace nejvyšší moci republiky“.

5. Srovnání systematiky obou ústav (s pominutím zákona, kterým se uvozuje ústava Republiky Československé) dokazuje jejich obrovskou podobnost. Obě otevírají preambule, dále pak normativní texty počítají se srovnatelným počtem paragrafů event. článků seskupených do srovnatelného počtu kapitol.^{17/}

^{11/} Při značné politické a národnostní roztržičnosti je oprávněný pohled vyjádřený v literatuře, že „Je třeba ocenit výjimečnou způsobilost ke kompromisu v obecném zájmu, která je, zdá se, charakteristická pro politický život Československa“. Srov. W. Sokolewicz, op. cit., s. 77.

^{12/} Srov. A. Gerloch, J. Hřebejk, V. Zoubek, op. cit., s. 19.

^{13/} Do debaty o ústavě byly nakonec přihlášeny dva projekty pocházející od vlády, pět projektů od poslanců klubů a také dva projekty soukromé.

^{14/} Ústavní komise za tu dobu absolvovala 106 schůzí a Ústavodárný sněm pak věnoval debatě o ústavě 38 plenárních schůzí.

^{15/} Srov. A. Ajnenkiel, *Polskie konstytucje*, Varšava 1982, s. 235–250.

^{16/} Na tuto otázku jsem upozornil v: *Wprowadzenie w zycie Konstytucji Republiki Czeskiej z dnia 16 grudnia 1920 r.*, (w:) *Wejscie w zycie nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. XXXIX Ogólnopolska Konferencja Katedr Prawa Konstytucyjnego*, pod red. Z. Witkowského, Toruň 1998, s. 139.

^{17/} V československé ústavě je to 134 paragrafů v šesti kapitolách a v polské ústavě je to 126 článků v sedmi kapitolách.

Téměř totožné jsou rovněž názvy kapitol poukazující na tentýž sled úpravy ústavní tematiky (na prvním místě uvádím vždy ústavu Československa). První kapitola (Všeobecná ustanovení, Republika), která je poněkud více rozpracována v ústavě československé (5 paragrafů ve srovnání s třemi články březnové ústavy) řeší především základní zásady zřízení. Kapitoly druhá až pátá se věnují následně: moci zákonodárné, výkonné, soudní a také právům, občanským svobodám a povinnostem. Poslední kapitola československé ústavy: „Ochrana menšin národních, náboženských a rasových“ nemá sobě odpovídající kapitolu v ústavě polské, ačkoli tato látka je upravována na jiném místě. Dvě poslední kapitoly polské ústavy jsou věnovány způsobu změny ústavy (VI) a ustanovením přechodným (VII) ^{18/}.

6. Preambule obou ústav jsou poměrně krátké a obsahem si podobné. Vyjadřují návaznost na dějiny národa event. státu (v polské ústavě se zvláště zdůrazňuje princip kontinuity státu) a také formulují některé hlavní zásady zřízení: sebeurčení, vzdělanost, mírumilovnost, demokratičnost a pokrokovost (Československo) a také rovnost občanů a úctu k práci (Polsko).

7. V každé ústavě má nejvýznamnější význam soubor hlavních zásad, který je do ní zahrnut. Jeho zjištění záleží na interpretaci ustanovení základního zákona, zejména jestliže tyto zásady nejsou zformulovány přímým způsobem. Analýza posuzovaných ústav svědčí v tomto případě o jejich značné podobnosti.

Hlavními zásadami obou ústav jsou: suverenita lidu (§ 1, čl. 2), republikánská státní forma (§ 2, čl.1), zastupitelská demokracie, dělba trojí moci (čl. 2), dvoukomorovost parlamentu (§ 6, čl.3), volební právo s pěti znaky (§ 8, § 13, čl. 11), systém parlamentněkabinetních vlád, nezávislost soudů (§ 98, čl. 77), územní samospráva (§ 91, čl.3, odst.4), široký soubor občanských práv a svobod, formální záruky zákonitosti.

K základním rozdílům je možné naproti tomu započítat: na jedné straně – v československé úpravě předvídaná přípustnost referenda v případě konfliktu vlády s parlamentem (§ 46) ^{19/}, na druhé straně pak – širší probrání jiných forem samosprávy v polské ústavě: hospodářské (čl. 68), náboženské (čl. 113–116) a národnostní (čl. 109, odst. 2).

Výrazné zdůraznění si vyžaduje rovněž laický charakter československé ústavy. Patrné je to v tom, že chybí odvolání se na Boha v „Preambuli“, v textu slibu skládaného poslanci a senátory (§ 22 odst. 3), jakož i v tom, že jsou vyjádřeny záruky rovnosti vyznání (§ 124).^{20/} V polské ústavě se tento problém prezentuje odlišně. Preambule začíná slovy: „Ve jménu Boha všemohoucího!“, náboženství se promítá do textu prezidentského slibu (čl. 54) ^{21/}, existuje povinná výuka náboženství na

^{18/} Je třeba podtrhnout, že proto může vést k omylu název VI. kapitoly polské ústavy: „Ustanovení obecná“, která svým obsahem absolutně neodpovídají I. kapitole ústavy československé.

^{19/} Toto řešení stanovilo jistou racionalizaci přijatého systému vlád, ačkoli v praxi nikdy nedošlo uplatnění. Srov. M. Kruk, op. cit. s. 11.

^{20/} Na to upozorňuje W. Sokolewicz, op. cit., s. 79.

^{21/} Je dokonce dost podivné, jestliže při tom, že se občanům poskytuje svoboda svědomí a náboženského vyznání a také se občanům poskytuje rovnost bez ohledu na vyznání a přesvědčení (čl. 111, odst. 21), se na ni rezignuje tím, že je v ústavě výhrada, že prezidentem může být pouze katolík. Srov. S. Krukovski, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1921 r.*, (v): *Konstytucje...*, op. cit., s. 111.

státních školách a školách samosprávných celků, vnitřně rozporný je konečně článek 114, podle kterého „Římsko – katolické vyznání, jež je náboženstvím převážně většiny lidu, zaujímá ve státě hlavní postavení mezi rovnoprávnými vyznáními“.

8. Podobnost ústavních zásad nenachází nicméně již tak dalekosáhlý odraz v konkrétních řešeních.

V případě národních shromáždění vzbuzuje pozornost neexistence rovnosti délky funkčního období československého Senátu (8 let) s délkou funkčního období Poslanecké sněmovny (6 let). Význam tohoto řešení však oslabuje možnost rozpuštění obou komor prezidentem republiky (§ 31, odst. 1). Zavádí se rovněž konání voleb do obou komor při zachování techže zásad volebního práva včetně poměrného zastoupení (§ 11 a § 16), což při volbách probíhajících současně musí vést k tomu, že jejich politické složení se utváří podobně. Pravomoci Senátu, podobně jako v Polsku, se omezovaly téměř výlučně na funkci brzdy v zákonodárném procesu.^{22/} Nadmíru zajímavou institucí je konečně výbor zajišťující pokračující výkon zákonodárné a kontrolní funkce (§ 54), úplně cizí polské ústavě.

Podoba instituce prezidenta je v obou ústavách typická pro model vlád parlamentně – kabinetních. V československé úpravě vyvolávají ale pozornost řešení posilující jeho pozici ve srovnání s prezidentem polským. K nim patří: právo rozpuštění komor parlamentu (§ 31), právo podmíněného veta (§ 47), právo zúčastnit se schůzí vlády a předsedat jim (§ 82) a také svolávat porady za účasti vlády a jejích členů (§ 83). Československý prezident měl poněkud větší vliv než prezident polský na složení vlády, zvláště určováním počtu členů vlády, volným jmenováním ministrů bez portefejí (§ 70 a § 72), jakož i obsazováním více rezortů jednou osobou (počet ministerstev určovaly zákony)^{23/}.

Odlíšným od polského řešení je dále zastupování prezidenta, když se úřad uprázdní, nebo když jej úřadující prezident z vážných příčin nemůže vykonávat: zastupování příslušelo vládě, která mohla pověřit výkonem jednotlivých činností svého předsedu (§ 60). Nadmíru originální byla rovněž funkce viceprezidenta (§ 61).^{24/}

Hlavním orgánem výkonné moci byla vláda, při čemž v československé úpravě vyvolává pozornost zákaz spojení členství ve vládě s členstvím v představenstvu nebo dozorčí radě akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným, jakož i s funkcí jejich zástupce „pokud tyto společnosti se zabývají činností, jejímž cílem je zisk“ (§ 74).^{25/}

^{22/} V praxi československý senát nesehrál významnější roli a setkal se se značně větším kritickým oceněním než orgán, který mu odpovídal v Polsku. Srov. A. Gerloch, J. Hřebejk, V. Zoubek, op. cit., s.20, J. Filip, *Ústavní právo*, sv.2, .Brno 1994, s. 101, M. Kruk, op. cit., s. 10.

^{23/} Srov. Slovník veřejného práva československého, red. J. Havelka, svazek III., Brno 1934, s. 550.

^{24/} Nebyl to ale stálý zástupce prezidenta, nýbrž ústava připouštěla možnost jeho zvolení, jestliže prezident neplnil své funkce nebo byl nemocen déle než šest měsíců. Srov. T. Szymczak, *Ewolucja instytucji prezydenta w socjalistycznym prawie państwowym*, Łódź 1976, s. 40–41; K. Skotnicki, *Instytucja prezydenta w konstytucjonalizmie czechosłowackim*, (v:) *Instytucja prezydenta we współczesnym świecie*, Varšava 1993, s. 41.

^{25/} Srov. *Konstytucja Czechosłowacji*, (v:) *Nowe konstytucje*, přeložené pod vedením J. Makowského, Varšava 1925.

Podstatný rozdíl je na posledním místě v případě ústavní úpravy existence a fungování jiných státních orgánů. V Československu se předvídá již dříve vzpomínaná instituce ústavního a také volebního soudu (§ 19, odst. 1), zatímco v Polsku to je: Státní tribunál (čl. 51), Kompetenční tribunál (čl. 86) a také Nejvyšší kontrolní komora (čl. 9).

9. Srovnání československé ústavy z roku 1920 a polské ústavy z roku 1921 vyžaduje mimoto odvolání se na problematiku občanských povinností, práv a svobod. Občanské svobody, které jsou v nich obsaženy, jsou si rovněž blízké a rozdíly mají hlavně redakční charakter. O tom rozhodovaly společné vzory, k nimž se přihlíželo při tvorbě těchto základních zákonů. Byly jimi rakouské ústavy z šedesátých let XIX. století, traktát o ochraně národnostních a náboženských menšin a také celková tendence zařazovat do ústavy práva sociální a modifikovat právo vlastnické.^{26/} Detailní analýza však poukazuje na dva podstatné rozdíly.

Zaprvé – v polské úpravě vzbuzuje pozornost poněkud obširnější probírání občanských povinností a také jejich umístění před právy a svobodami (čl. 87 – čl. 94), zatímco v československém uspořádání je to v zásadě pouze povinnost výkonu vojenské služby, jež je umístěna až za občanskými právy.

Druhý rozdíl spočívá v tom, že do polské ústavy je zařazen širší soubor práv sociálních, konkrétně práv souvisejících s prací. Stát na sebe vzal povinnost ochrany práce jakožto hlavního základu bohatství republiky, péči o práci každého občana a také se předpokládalo právo každého na sociální zabezpečení v případě ztráty práce, choroby, úrazu a invalidity (čl. 102). Uzákoněny byly následující zákazy: noční práce žen a mladistvých dělníků v průmyslových odvětvích škodících zdraví, výdělečné práce dětí mladších 15 let a také stálého zaměstnávání dětí a mládeže ve školním věku výdělečnou prací (čl. 103). Polská ústava se jasně distancovala rovněž od absolutní závaznosti principu nedotknutelnosti vlastnictví a hospodářského liberalismu (čl. 99).

Složitým problémem je konečně v obou ústavách otázka úpravy práv národnostních, náboženských a rasových menšin. V československém základním zákonu byla této problematice věnována zvláštní kapitola, ale to neznamená, že v uspořádání polském byla opomenuta. V národnostní otázce bylo málo rozdílů v obsahu těchto aktů (§ 128 – 129, čl. 109-110). Podobně je tomu s otázkou rasovou (§ 128, čl. 95). Odlišnost vyvstává naproti tomu ve vztahu k náboženským vyznáním, jestliže v Polsku jedno z nich získalo privilegované postavení (již zmíněný čl. 114).

10. Ve shrnujícím závěru je možné konstatovat, že schválení ústav po I. světové válce proběhlo v Československé republice hladčeji než v Republice Polské a nedružily se k tomu tak velké politické spory. Oba základní zákony opírající se o tytéž vzory si jsou blízké ve svojí systematice a především pokud jde o hlavní principy zřízení. Značně větší rozdíly vyvstaly naproti tomu ve více řešených, což je patrné hlavně v případě výstavby státního aparátu.

^{26/} Srov. Krukowski, op. cit., s. 109.

Není rovněž od věci zdůraznění toho, že ústava Československa z roku 1920 si zachovala svůj demokratický charakter v celém meziválečném období. Do značně vyšší míry, než polská ústava z roku 1921, vykonává také vliv na další základní zákony přijaté v těchto státech, což je možné postřehnout na ústavě České republiky z roku 1992.^{27/}

RADOVAN SUCHÁNEK

Přeložil prof. JUDr. Stanislav Kučera

1.

Monsieur le cardinal ministre d'Etat de Vienne Dr. Vladislav Kalousek psal v roce 1895 do Slovniku veřejného práva československého, že „svátky jsou historicky původu náboženského „hlavní městského““. Uvádí, že historickým vývojem se staly dvě funkce: jednak náboženská – považují se v povinné části za bohoslužebných akcí, jednak sociální, spočívající v klubech práce. V tyto dny při náboženské funkci hovoří o svátku, při funkci sociální o slavení svátků.“

Kalousek rozlišuje svátky doma svátky se smyslem širším, tj. zahrnuje do nich podle církevního práva i neříčí, a ve smyslu užším, tj. vlastní svátky výjma nedělí. V rámci příjímání se řadu svátků zveřejnil v podobě uvedenému významu.

V historickém vývoji národního práva nebylo nejprve svátky církevní za svátky vlastní, nýbrž odpovídal předpisy církevního práva církve římsko-katolické do práva státního. Použil předpisy svetského státního práva zvláště v svátcích, jenž zvláště v nich bylo slyšeno, které dále se tím vlastně rozšiřují.

Jednotlivé církevní svátky stanovil papežem Jiří roku 1751 se císařovna Marie Terezie obrátila na papeže Benedikta XXIV. a později i na papeže Klementa XIV. s žádostí o zrušení některých svátků. V obou případech byla odpověď – svátky stanoví papežem Klementem XIV. v roce 1771, který sdělil jejich pořadí na It. byly přijímány a vialovně vypracovány v §44 zařízení soudu o spravedlnosti z 5. 5. 1897 č. 117/1897 ř. z., kterým nový řád soudů pro soudy první a druhé instance se vydává. Jako svátky měly podle tohoto právního předpisu panna^{28/} 1. a 6. ledna, kromě toho, zvláště: P. Marie, narození P. Marie, posvěcení velikonoční a svatočíslní, svátek sv. Joz. sv. Petr a Pavla, narození P. Marie, narození P. Marie, všech svátků a panna P. Marie de kalendáře římsko-katolického, den 26. prosince, den sv. Václava patrona. Kromě toho pro každý soud platily pořá-

^{27/} Srov. například příjímání československého, op. cit., s. 751.

^{28/} Srov. Městský úřad městské správy, Městský úřad, Praha 1992.

^{29/} Srov. Městský úřad městské správy, Městský úřad, Praha 1992, s. 117/1897 ř. z., kterým nový řád soudů pro soudy první a druhé instance se vydává.

^{27/} Srov. W. Sokolewicz. op. cit., s. 82, M. Kruk, op. cit. s. 11.